

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz n. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 286.

Iubirea fără de înțelegere.

A fost odată un bărbat și o soție și se iubeau foarte. Bărbatului îi plăcea ridichea iar femeii salata, și s'au socotit și unul și altul în taină să-și surprindă soțul cu mâncarea plăcută. S'a dus dar bărbatul de și-a făcut în grădină un strat și pe furișu la sămănat cu salată, totașa a făcut și femeia sămănând ridiche. Dar fiindcă nu știau unul de altul întâmplarea a adus cu sine de amândoi au sămănat în acelaș strat sămânța lor de diferită specie. Tiptil umbla și unul și altul să-și vadă de sămănătura făcută din delicateța inimii lor și de câteori vedea bărbatul câte un fir de ridiche răsărit, îl plivea, ca să facă loc salatei sămănată de dânsul, tot așa făcea și soția cu salata până ce stratul rămase vatră goală.

Morala acestei povești este, că iubirea fără de înțelegere este moartă.

Așa ne iubim și noi neamul și biserica noastră și căutăm fie-care în feliul său să facem tot ce credem că este bine și spre folosul lor, dar lucrul nostru nu aduce rod și ogorul sămănat de noi rămâne vatră arsă, pentru că fiecare lucră de capul său și ce o sămănat unul nimește celalalt.

De pildă vrea preotul să-și facă fond stolar dar nu spune învățătorului nimic, ci în taină pregătește terenul ca să fie numai meritul lui. Învățătorul ne știind ce se petrece în gândurile preotului se ocupă de alta parte cu gândul se întemeieze un fond școlar iar în taină, ca meritul să fie numai al lui. Fie-care dară cu înclinația spre folosul lui. Cum înse nu sunt înțeleși, învățătorul nimește intențiile bune ale preotului, iar preotul pe ale învățătorului și preotul rămâne fără de fond stolar iar învățătorul fără fond școlar cu vatra arsă. Ori unul vrea să întemeieze societate de înmormântare, altul magazin de bucate, dar lucrând a parte nu se face nici una nici alta. Și câte întreprinderi intra și extra dominium nu mai sunt într'o parohie.

Uite aceasta este partea negativă a articolului nostru »Spre înțelegere« din numărul pen-

ultim a »Bis. și Școalei«. De cătră neînțelegerile acestea nu se pot face fonduri stolare, fonduri culturale, și tot felul de instituțiuni culturale și economice, cari întăresc poziția preotului și a învățătorului în comună.

Înainte de a ne apuca de cooperarea întâririi poziției preotului și a învățătorului, prin noi înșine, trebuie să aruncăm acest balast negativ, neînțelegerea, din cazul pus la zidirea caselor parohiale, a fondurilor stolare și culturale, prin agitația ce se face în direcția aceasta în timpul din urmă, pentrucă atunci când îți zidești casa nu începi dela acoperiș ci dela fundament, sepi mai nainte loc de fundament în sânul pământului și apoi piatră pe piatră zidești până ce ajungi la acoperiș. Se săpăm dar mai nainte în sinul poporului cunoștința religioasă și națională apoi împreună să punem cuvânt pe cuvânt, îndemn pe îndemn, ca să ne zidim nouă adăposturi și poporului cetate de apărare în lupta lui de existență.

La Babilon ce s'a întâmplat? Amorul propriu a voit să se înalțe peste voința dumnezeiască în turnul de salvare. Și turnul acela nu s'a sfărîmat de fulgere și trăsnete, ci de alterația internă a sufletelor, de neînțelegerea, care a făcut să dirime unul ce a făcut altul și prin aceea alterație internă s'a prăbușit neamul, care voia să-și creeze o unitate peste voința lui Dumnezeu.

Adevărul e acelaș ori îl privești prin motivele vieții practice, ori prin motivele vieții biblice.

Am spus aceste povești de mai adăunazi și de astăzi, pentrucă în ele se reoglindează morala acțiunii noastre de închegare sufletească a conducătorilor firești ai poporului nostru, pe care se poate edifica și casă parohială și fond stolar și fond școlar pentru cari se stărue acum.

Aceasta este temelia aspirațiunilor legitime ale preoțimei și învățătorimei pe întreg întinsul domeniului pastoral.

Dar n'avem pretenția de a fi considerați de infabili, ci avem numai modesta cerere, de a fi considerate de cinstite intențiile noastre, izvorite din cel mai curat sentiment.

Viața și faptele mecenatului Nicolae Jiga.

—Discurs comemorativ—

de Gh. Tulbure.

VI.

Adevărata viață alui Nicolae Jiga s'a început însă din clipa morții sale.

Din momentul în care s'a coborât cu trupul în mormânt, Jiga a început a vieții prin opera sa, în inimile recunoscătoare ale generațiilor de studenți români ortodocși, cari au gustat și cari vor gusta din roadele binefacerilor sale.

Numele lui va trăi pururea în amintirea posterității. Și vrednică este de pomenirea și cinstea noastră a tuturor memoria acestui fiu al bisericii, care a înțeles taina cea adâncă a vieții pământești și s'a știut pătrunde de adevărul creștinesc, că numai *fapta cea bună* împrumută vieții omeniești un rost superior.

Potrivit acestei credințe, toate actele de binefacere ale lui Nicolae Jiga ni-se înfățișează, în linia primă, ca eflucul *unui suflet* per eminentiam *creștinesc*. Cum am zis, Jiga se pare a fi fost atât de convins de adevărul evangelic, că „credința fără de fapte moartă este“, încât pentru dânsul binefacerea, ajutorarea de aproapele era o adevărată tebuință sufletească.

În rândul al doilea însă Jiga era călăuzit în acțiunile sale filantropice și culturale de un îndemn special, nu mai puțin nobil și izbăvitor.

Acest comerciant modest și fără multă carte se pare a fi înțeles, în toată greutatea ei, chestiunea cardinală, care alcătuiește condițunea de existență și progres al neamului nostru: *problema culturală*.

Prin muncă și chivernisală strângând comori lumești, Jiga n'a rămas orbit de strălucirea aurului și a argintului, ci cugetul lui creștinesc și românesc s'a știut înălța spre regiunile ideale ale comorilor sufletești.

Purificat de egoism și preocupat de ideea de se face folositor neamului său și-a cinstit avuția pe seama săracilor, pentru ca aceștia să-și poată agonisi avuția cea netrecătoare a științii, care luminează și întărește.

Și deoarece voauă v'a hărăzit aproape întreagă agonisita vieții sale, iubiților elevi interniști, cătră voi îmi îndrept și eu aceste cuvinte de încheiere și vă zic:

Ați auzit povestirea vieții celei frumoase și creștinești a marinosului nostru fondator și v'am desfășurat firul cel aurit al faptelor sale pline de strălucire.

În aceste clipite sărbătorești, când prăznuim aniversarea de 50 de ani a acestui așăzământ al său, ridicați-vă deci ochii voștri trupești spre portretul său, iar ochii cugetului vostru îi înălțați spre memoria lui binecuvântată și din mărgăritarele evlaviei și recunoștinții curate clădiți-i în inimile voastre altare nepéritoare. Nu uitați însă, că singură recunoștința inimii, ori cât ar fi de curată, nu este o răsplată deplină pentru binefacerile mecenatului vostru.

Ci, atunci veți cinsti voi cu adevărat memoria lui, când virtuțile, cari l'au împodobit le veți săpa pe lespezile inimilor voastre fragede, ca să vă slujească de far luminător și linie de conduită pentru viață. Și atunci vă veți arăta vrednici de roadele generozității sale, când vă veți strădui să corăspundeți intențiunilor, cari l'au călăuzit la întemeierea internatului, care vă adăpostește.

Deci, aduceți-vă aminte, întâi de toate de gândul înalt, care l'a îndrumat pe Nicolae Jiga să înființeze așăzământul acesta și care a fost: Să crească „*Români adevărați și creștini adevărați*“, iar mai presus de toate „*oameni de omenie*“.

Aduceți-vă aminte apoi, în toate zilele vieții voastre, că orice fel de cultură v'ați câștiga și'n orice fel de împrejurări veți avea să vă desfășurați viața și activitatea publică, gândul și inima voastră nu-i iertat să se înstreineze de biserica și națiunea voastră, pe cari mecenatele Jiga le-a iubit mai mult, decât pe sine însuși și din razele iubirii căruia vă încălziți și voi la căminul acesta.

Binefacerea de care marinosia lui v'a făcut părtași să vă fie talismanul, care cu putere tainică să vă înlănțuie sufletul de legea și limba voastră strămoșească.

Învățați, în sfârșit, să prețuiți aceea ce lui Jiga i-a fost mai drag în viață și aceea ce i-a asigurat nemurirea: *munca*.

Munciți cu stăruință, munciți fără regret și împliniți-vă datorințele cu zel și cu însuflețire, pentru că singură munca vă apropie de ideal și vă clădește temelile unui viitor senin.

Stăruind în muncă serioasă, însetând după lumina minții și umblând în căile virtuții, veți fi cu adevărat vrednici de binefacerile fericitului Nicolae Jiga, iar recunoștința voastră față de memoria lui va fi atunci curată și deplină.

În chipul acesta se vor realiza și intențiunile nobile, cari l'au călăuzit la crearea acestui institut: de a crește oameni învățați și bărbați vrednici, pe cari, ca pe niște stâlpi puternici, să se razime aspirațiunile neamului românesc!

— Sfârșit —

Criza bisericii unite.

Biserica unită română e pusă la grea încercare. Scaunul papal și-a dat învoirea la înființarea unei episcopii gr. cat. maghiare cu limba liturgică elină.

Pe când episcopii gr. cat. români erau în dezbateri asupra apărării integrității bisericii gr. cat. române, pe neașteptate au izbucnit conflictul dela seminarul rom. cat. din Oradea mare. Șase-sprezece tineri români au fost dați afară din seminar, pentru că nu s'au supus regulamentului de casă, care oprește graiul românesc din acel institut. Schinteaua aceasta a sufletelor nevinovate au destăinuit spiritul jeniceresc din seminarele romano-catolice, cu totul contrar spiritului creștinesc.

Dar criza nu se mărginește numai la apărarea frontierelor diecezane, ci este preludiul propriei lupte de existență a bisericii gr. cat., care este autonomia bisericii catolice de multă vreme discutată iar acum ajunsă în stadiul realizării.

Biserica rom. cat. maghiară vrea să încorporeze în autonomia sa biserica gr. cat. română, aceea ce ar însemna absorbirea ei socială; iar biserica gr. cat. română luptă pentru menținerea autonomiei ei proprii, cu organizație socială deosebită.

Aici în această luptă vor ajunge cele două biserici la frângerea pânii.

Roma se pare însă că a abandonat biserica gr. cat. română, ce ar avea consecvențe neprevăzute.

Observări din clasă.

— Bine v'am găsit copii!

— Bine-ai venit! — răspunde o clasă de copii, ridicându-se în picioare.

Ochii mei se uită peste toți: copii de 7 ani, unii grăsuții, alții slăbuți; unii cu părul încârlionțat, alții tunși la piele; ochi albaștri, ochi negri, ochi căprui, mă privesc cu băgare de seamă.

E începutul anului școlar, în clasa I a unei școli cu patru dascăli.

Încep a vorbi cu ei. Unul nu ridică de loc capul din piept: e sfios mititelul, îi e rușine de dascăl. Nu se simte la locul lui. Acolo, afară, în grădină, cu prietenii lui, acolo să-l auzi cum vorbește și cât de îndrăzneț e! Aici? Aici a venit, așa, pentru că l'a adus mamă-sa de mână, și i-a zis: „Te duc la școală, dragul mamei; acolo să fii cuminte și să bagi de seamă la cele ce-ți spune profesorul“. Și mititelul e deprins să asculte pe mamă-sa. Și în clasă l-a așezat într'un capăt de bancă și iar i-a zis: „te las aici. Când ți-o da drumul, să vii de mână cu Ionel, că el e în clasa II și știe bine drumu pân'acasă“. Și el a rămas. Dar nu se împacă așa deodată cu școala. Că ce are aface casa cu școala? Acolo e mama și tata și bunii

cul și Gică care-i numai atâta, că abia se leagănă încet, încet, pe piciorușe. Aici? Stai locului pe un scaun care nu seamănă cu cele de acasă, într'o odaie care n'are pe pereți covoare, nici grinzi cu rosmarin și cu dumbravnic. Doar o iconiță se vede atârnată pe perete. Și apoi... mulțime de copii. Unii ce-i drept, îmbrăcați ca și dânsul cu cămășuici curate, cu bontiče și cu opincuțe; dar nu-i cunoaște! Ce păcat că nu-i cunoaște! Și apoi chiar dacă i-ar cunoaște: poate el vorbi cu ei aicea unde numai cine e întrebat vorbește? El e deprins să vorbească cu cine vrea și când vrea. Aici trebuie să stea smirna! Și profesorul, ce înalt e și subțiratic și vorbește blajin. Dar nu știu cum, mai blajin vorbește mamă-sa... Și apoi nu se poate uita în ochii lui.

Altul voloneț mic și indelat, e peltic și e și știrb. Nu poate zice păpușă, nici șapcă. Dar e vorbăreț lucru mare. Povestește cu deamăruntul cum s'a dus cu alți copii, alaltăeri, în ziua „Tăerii capului Sf. Ioan“ la Cetate, cum a urcat poteca până sus și cum la bătut mamă-sa, pentru că plecase fără știrea ei. Spune tot ce are pe inimă. Nu ascunde nimic din ce gândește. Oare așa va fi până la sfârșit? Tare mă tem că școala are să-l facă șiret!

În banca a treia, unul cu capul rotund ca o ghiulea și cu ochii mari, se amestecă în vorbă și el și spune, că cel de colo, care spune c'a fost la cetate, se ține numai de drăcii: leagă tinichele de cozile căinilor și strică cuiburile. Volonețule, volonețule, ce-o fi oare cu tine? Cu adevărat vei fi având apucături rele? Putea-voiu să înăbuș ce-i rău în tine.

Altul slăbuț, galben și pipernicit, seamănă a nu se fi săturat nici odată. Stă sfios, privește ca și cum ar dori să-i dai ceva. E lăscav la vorbă, timid și stă singuratic cinchit singur într'o bancă din fundul clasei. Sufletul îi cere singurătate... E orfan de tată.

În banca întâi din dreapta, stă unul rumen la față de par'că sângele ar căută să-i țșnească. Bine și curat îmbrăcat, are în ținuta lui mândria copilului de om bogat, deprins să privească de sus pe ceilalți copii de seama lui.

Cu aceste și cu alte tipuri voiu avea de luptat anul acesta. Copii din diferite case, cu diferite apucături, cu deosebite porniri sufletești, vor trebui unii înfrânați, alții îndemnați, unii desbărați și toți îndrumați.

* *

Vorbesc cu ei liber din cercul cunoștințelor lor. Îi fac să nu cunoască că ar începe o viață nouă. Vreau să-i fur pe nesimțite de la copilăria adevărată, și să-i dau pe drumul școlii. Caut să-i cunosc. Copii sunt ca florile: ca să le ridici, trebuie să te pleci la ele și să le îngrijești. Și când scriu acestea, îmi amintesc un pasagiu din „Lacrămi de copil“ de Ernest V. Wildenbrüch, pe care nu mă pot opri să nu-l redau aici, fragment: „De câte ori n'am întâlnit în preumblările mele pe directorul școlii din... pe bătrânul Bauer, și cât mă bucuram când îl zăream de departe!... Lui îi erau incredințați băeții, cari trebuiau să învețe întâile elemente ale științei: cetitul, scrisul și cele patru reguli de aritmetică, pentru ca elevii să poată intra în clasele înalte ale gimnaziului, ștregarii pe care îi vedem dis de dimineață trecând pe strade cu gheozdane felurite pe după gât. Uimitoare eră însă dragostea cea mare și stima cea adâncă pe care chiar copii i-o arătau. Și acum vorbele lui Bauer: „Știi bine, zise el, că cei mai mulți oameni trec pe lângă lacrămile copiilor zâmbind, sau mândri și plini de nerăbdare. Ei nu cred în durerile sufletelor tinere, pentru că nu cunosc copii. Copii sunt ca florile, care

nu pot să crească, să ajungă până sus la noi; noi trebuie să ne plecăm spre dănele, dacă vrem să le vedem bine. Dar cel care și-a dat odată osteneala să se scoboare până la ele, acela va găsi în foile lor, nu totdeauna roua cerului, ci va descoperi de multe ori, în câte unele, câte un vierme negru, care sfășie caliciul plâfând cu gura lui urcicioasă. Da, sunt metehne în sufletul copilului și numai cine le găsește și le îndreaptă, numai acela e dascăl.

Convorbirile libere cu copiii pot stabili dela început legătura dintre dascăl și copil, dacă știm să ne coborâm la nivelul inteligenței lor și dacă avem dexteritate a le conduce cu pricepere. Stângăcia copilului de 7 ani, care părăsește casa pentru a începe o nouă viață, simțul lui de străin în mijlocul celorlalți, ne sunt cunoscute tuturor. Curajul de a ne dovedi că știe și el ceva, nu i-se poate da prin nimic decât prin convorbiri libere. Prin acestea, spiritul copilului nu e încâtușat să-ți răspundă la un anume tablou, din care vrei să scoți ceva, ce ai dori să-i imprimi; copilul e liber în vorbă, se dă pe față așa cum e el. Convorbirile libere bine conduse, pe lângă că descoperi gradul de inteligență al copilului, mai servesc și ca o recreație plăcută și mai presus, fac legătura între bancă și catedră, între sufletul dascălului și al copilului.

Intr'una din zile m'am interesat să văd cine sunt părinții volonțului meu, cel cu cuiburile și tinichelele, căci am băgat de seamă că e de tot ieșit din rândul celorlalți copii. Tatăl a trecut granița și s'a refugiat în America, în urma unui presupus omor și a unor presupuse spargerii ce ar fi săvârșit aici. Mama a rămas cu el de mic. Fără cultură, fără bun simț chiar, lovită de nenorocirea plecării fără veste a bărbatului ei, a crescut băiatul cum s'a întâmplat. Ea trebuind să muncească ca să aibă cele de trebuință, copilul a fost lăsat de capul lui.

Avându-se în vedere predispozițiile căpătate prin naștere și lipsa unei directive sănătoase, iată-l în vârstă de școală așa cum se găsește el: recalitrant pe unele locuri, indolent pe altele. Căutător de gălceavă, pâritor, dar vioiu, de o viciune bolnăvicioasă. Ceva prematur în el, rece la plânsul altora, cu dor de a face rău. Că leagă tinichele de coada cânelui și că strică cuiburile, denotă iarăși un început rău, o incolțire a unor năravuri, care cine știe unde vor ajunge, de nu vor fi combătute cu tărie.

O tinichea o poate lega un copil de coada unui câne, ca să simtă plăcere, cum bietul animal aleargă izbindu-se, stârnind pietrele de pe drum și ridicând în urmă-i nori de praf. Poate să n'o facă copilul din răutate. Poate că nu-și dă seama dar ce plăcere e asta pe lângă aceia a altor copii de a îndrăgi câinii, a se juca frumos cu ei, a-i hrăni și a trăi cu ei prietenește! Care să fie izvorul plăcerii a doua, ieșită dintr'aceea gingașe iubire, în virtutea căreia copilul își împarte bucăți de la gură cu tovarășii lui de joc, cânele și pisica?

S'a zis de unii că toți copiii sunt cruzi. Totdeauna am răs de acest neadevăr și-i compătinesc pe acei cari n'au avut prilejul să tragă generalizări, decât dela copiii prea mici, cari nu fac deosebire între o minge ce ar avea-o în mână și între un pui de găină. Poate. Cine n'a văzut însă copii compătîmind cu păsărelele din colivii, care stau închise, când mult mai bine le-ar stă în grădină, printre ramuri? Cine n'a văzut iarăși copii când văd vrăbii impușcate, ori rândunele rămase de cărduri și amorțite de răceală!

Copiii cu predispoziții către cruzimi nu pot fi vindecați decât stârnindu-le mila pentru suferințele altora, fie acele suferințe omenești, fie al altor viețui-

toare. Pentru a le deșteptă mila e de trebuință a apela la judecata lor, a-i face să presupuiе situația celui pentru care trebuie să aibă milă. Mila se deșteaptă în copil mult mai mult prin învățământ ocazional, prin povestiri morale. Copiii sunt deprinși cu povestirile și oricât de morale ar fi ele, pentru copil nu sunt — în primul rând — decât povestiri. În povestire acțiunea de cele mai multe ori se desfășoară imaginar, în întâmplări adevărate se desvoaltă în chip real. Pentru desvoltarea milei avem prilejuri nenumărate: în toate satele sunt nenorociți, în toate salele se găsesc copii orfani, bătrâni fără putere. Când însă vrem să infățișăm mila printr'o povestire, apoi chipul în care se povestește să tindă a deșteptă emoții în sufletul copilului. Numai atunci ne-am ajuns scopul, când povestirea noastră a avut răsunet în sufletul copilului. Și acest răsunet nu se poate da, decât dacă avem culorit în expunere.

O. Stan.
Tg. Neamțu.

Alegerile episcopale din România.

Nouii Episcopi: P. S. Sa Calist Botoșeanu și P. S. Sa Teodosie Ploieșteanu.

Marele colegiu electoral s'a întrunit sâmbătă după amiazi la Cameră pentru a alege pe nouii episcopi în locurile vacante din eparhiile Argeșului și Romanului. Înainte de alege s'a oficiat un Te-Deum la Mitropolie. Te-Deumul a fost terminat la ora 1 și jum. când membrii marelui colegiu a trecut în sala Camerei.

La orele 2 precis I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei a ocupat scaunul prezidențial, asistat de P. S. Sa Episcopul Nifon al Dunărei de jos și de dnii Urdăreanu, senator și Brăiescu, deputat, ca secretari.

Alegerea episcopului de Argeș.

I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei a invitat pe membrii marelui colegiu să voteze pentru alegerea unui episcop al Argeșului.

Votarea s'a făcut după apelul nominal.

Au votat pe rând membrii sinodului ai consistorului, dnii senatori și deputați.

Rezultatul scrutiniului:

Votanți: 217;

Buletine albe 6;

Majoritatea absolută 106;

Au întrunit:

P. S. Sa Calist Botoșeanu 203;

P. S. Sa Nicodem Băcăoanu 7;

P. S. Sa Calistrat Bărlădeanu 1.

I. P. S. Sa Președinte, a proclamat ales *ca Episcop al Argeșului pe P. S. Sa Calist Botoșeanu.*

Rezultatul a fost primit cu aplauze.

Alegerea episcopului de Roman.

S'a procedat apoi la alegerea episcopului de Roman, votându-se ca în primul rând.

Votanți: 196.

Voturi albe 23;

Majoritatea 87.

P. S. Sa Teodosie Ploieșteanu 162;

P. S. Sa Calist Birlădeanu 5;

P. S. Sa Nicodem Băcăoanu 5;

P. S. Sa Meletie Constantin 1;

I. P. S. Sa Președinte a proclamat ales *Episcop al Romanului pe P. S. Sa Arhiereu Teodosiu Ploieșteanu.*

Nouii aleși episcopi au mulțumit marelui colegiu pentru încrederea depusă în dânsii.

Viața și activitatea noului Episcop de Argeș.

P. S. Sa Calist Botoșeneanu, noul episcop al Argeșului s'a născut în București în 1860 fiu al săteanului Iancu Dima Ialomiteanu din com. Balaci de jos, din jud. Ialomița. Cursul primar l'a făcut în București iar cursul seminarial l'a făcut la seminarul central pe care l'a terminat în 1879. Prezentându-se la concursul de învățător și reușind a fost numit în com. Obileștii vechi (jud. Ilfov) unde a funcționat până la 1882 când s'a retras din învățământ. În acelaș an căsătorindu-se a fost hirotonit diacon pe seama bisericeii cu sfinți din capitală. Fiind hirotonit diacon s'a înscris în cursul superior al seminarului central. La 1887 s'a înscris la facultatea de teologie, la anul 1890 obține diploma de licențiat în teologie. În acest timp însă între anii 1887 și 1889 a funcționat ca director al cancelariei sf. episcopii de Huși. La 1889 a fost numit profesor de religie la gimnaziul din Călărași de unde este transferat la Giurgiu, iar la 1896 e numit profesor cu titlu definitiv și trecut la liceele Sf. Sava și Matei Basarab. La 1891 a fost hirotonit pe seama bisericeii Delea-nouă Calist iar la 24 maiu 1899 a fost ales de Sf. Sinod și confirmat de guvern arhiepiscopul locotenent al mitropoliei Moldovei cu titlu de Botoșeneanu. La 1911 luna iunie a fost numit locotenent de episcop al episcopiei de Roman, unde a funcționat până a fost ales Episcop de Argeș.

P. S. Arhiepiscopul Calist are și o sumă de lucrări din cari cităm: „Viața și activitatea mitropolitului Nifon al Ungro-Vlahiei“, „Monografia bisericeii Delea-nouă-Calist“, „Notițe istorice asupra suburbiei Delea-nouă“, „Istoricul societății clerului român „Ajutorul“, „Flori culese din grădina unui păstor sufletesc“, cum și mai multe manuale didactice lucrate în colaborare cu P. S. Simion Popescu.

Viața și activitatea noului Episcop de Roman.

P. S. Arhiepiscopul Theodosie, s'a născut la 1850 la Sascul, județul Putna. Studiile seminariale și le-a făcut la Iași, iar în anul 1870 a fost hirotonit diacon în Roman unde a stat 9 ani când a fost hirotonit ca preot. În anul 1889 a plecat în Grecia, unde și-a complectat studiile; în anul 1899 s'a înapoiat în țară și a fost numit arhimandrit de scaun la Roman. În anul 1899 a fost numit egumen la Spiridonia din Iași, unde a stat până în anul 1902, când a fost mutat în aceeaș calitate la Roman. La Roman a stat până în anul 1909 când a fost trecut ca vicar al mitropoliei din București. La 16 Maiu 1909 a fost ales arhiepiscopul în scaunul de Ploieșteanu în locul lui Nifon, care fusese ales de episcop al Dunării de jos. Ca protoiereu la Bacău, a scris o carte despre „Șematismul tuturor bisericilor, din județul Bacău“. În Grecia a scris în grecește despre școlile grecești din România dela anul 1644 până la 1821. A tradus din limba elină „Comentariile Sf. Ion Crisostom“.

CRONICA.

În memoria lui Barițiu. Împlinindu-se în anul acesta o sută de ani dela nașterea lui George Barițiu, „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ va organiza o serbătoare culturală în

Sibiu. Cu ocazia serbării se va desvâli și bustul istoricului și întemeietorului ziaristicii române din țara noastră.

Un tipicar român din 1612. Ziarele ungurești aduc știrea, că dl George Alexici, docent la universitatea din Budapesta, a descoperit în biblioteca bisericeii unite din Cluj, unicul tipicar bisericesc român datând din 1612. În curând d. Alexici va da publicității un studiu asupra descoperirii sale.

Cuptoarele de ars morții. Într'unele țări, pe lângă îngropare, a început să se întindă și arderea morților, obiceiul care a fost în vechime. Astfel în Elveția s'au ars în câteva orașe 1211 morți, în 1910; iar în 4 orașe din Franța peste tot 6247 morți. În Germania s'a votat acum de curând o lege, care de asemenea dă voie să se ardă morții. Bine înțeles că nu se ard toți morții, ci numai aceia a căror familii cer aceasta, apoi morții de prin spitale și copii cari s'au născut morți. Cel puțin așa se obicinuește în Franța. Cum se face arderea? Mortul e băgat cu sicriu cu tot într'un sicriu de fier, care e apoi pus în cuptorul de ars și acolo e foc așa de groaznic că în câteva minute din sicriul de lemn și din mortul din el nu mai rămâne decât o mână de cenușă, fără să se simță vreun miros ceva. Ai casei sunt de față și li-se dă într'un vas cenușă rămasă, pe care ei o pun apoi în biserică de păstrare a cenușelor, și acolo o văd și o cercetează, ca și noi mormintele.

Duhuri rele. Familia Saunder s'au văzut nevoită a-și părăsi vila pompoasă ce o avea afară de Melbourne. Era adevărat năpăstuită de duhurile rele, care să arătau în vilă aproape în toată noaptea. Doi oameni curajioși s'au însărcinat să petreacă câteva nopți în casa cu reputație primejdioasă și să vadă duhurile. În cea dintâi noapte s'a ivit în adevăr o umbră uriașă pe perete. Unul dintr'înșii s'a apropiat repede de perețele contrar și a dat la o parte o pânză ce atârna acolo; deodată s'a trezit în față cu o persoană, care avea în mână o lampă reflectoare și făcea să se ivească „duhurile“. Persoana a fost deținută și s'a constatat, că face parte dintr'o societate secretă, care își ținea ședințele în vila părăsită.

Un copil monstru. Țărâna Vilika Ratici, din satul Pajavit, (Serbia) a dat naștere unui copil de sex masculin, cu trei ochi, doi normali și unul în frunte și prezentând deasupra ochilor două ecrescențe în formă de coarne, de o lungime de 5 centimetri. Preotul satului refuză să boteze copilul câtă vreme medicul circumscripției nu va fi declarat că noul născut e o ființă omenească.

Alcool și criminalitate. Că alcoolul este una din cauzele de seamă ale delictelor și violențelor, se știa de mult. Din când în când însă lucrări de valoare, întemeiate pe statistică, ne arată progrese în această direcțiune. De astădată ducem pe cetitori în Bavaria, patria renumitei beri. D. C. Hotter avocat, a făcut statistica tuturor cazurilor de omucidere și bătăi urmate de moarte, judecate de tribunalul sud-bavarez dela Straubing, în perioada 1900—1909. Din 202 delicta, 187, sau 90% au fost săvârșite duminica sau în altă zi de sărbătoare, pe băute, și numai 20, sau 10% în zile de lucru de către indivizi nebăuți. De observat e că băutura obișnuită era berea, lichid pașnic prin excelență, zic acei care o opun rachiiului. 187 delicta, pricinuite de alcool, au adus autorilor lor, în total pedepsele următoare: 388 ani, 7 luni și 10 zile de

Inchisoare simplă 350 ani 7 luni și 13 zile de reclusiune. Iar cele 20 cazuri sobre: 19 ani și 6 luni de închisoare simplă 37 ani și 6 luni de reclusiune. Au fost ani când toate omorurile sau bătăile urmate de moarte s'au făcut sub influența alcoolului. Pentru anul 1901, autorul dă și o listă amănunțită a 31 cazuri judecate de tribunal. Înșirarea lor este vorbitoare în monotonia ei: lovit cu piatra la întorcerea dela nuntă, snopit în bătae venind dela cârciumă, omorit cu fierul plugului în curtea cârciumei, înjunghiat de tatăl său alcoolic la ieșirea din cârciumă, asvârlit pe scări tot la cârciumă, ș. a. La noi ar fi interesantă statistica bogată a impuşcăților la beție, ca să întrecem pe nemți. De sigur că diavolul nu face mătăanii!

Antialcoolul.

13 copii în 3 ani. Această minune a avut loc în Statele-Unite, în satul Oklahoma. D-nul și D-na Ialkson sunt părinți a 14 copii, dintre care 13 s'au născut în decurs de trei ani. Anume la nouă ani după nașterea primului, s'au născut doi gemeni, după un an s'au născut 3 și încă după un an alți 3. Acum se întâmplă minunăția că abia se termină anul al treilea și se nase 5 copii dintr'o dată. Deci total 13 în 3 ani. Analele medicale semnalează până la 5 copii dintr'o dată, dar nu cunosc cazul, ca să fi trăit. Copii lui Ialkson însă trăesc toți

Cronică bibliografică.

A apărut „Biblioteca pentru toți“ Nr. 732—733 *Satana* de Ludovic Dauș, — un volum de 200 pag. Prețul 60 bani. Talentul d-lui Ludovic Dauș se distinge printr'o viziune extraordinar de limpede a realității și putința de a redă, în pagini limpezi, concise, puternice, zbuiciumul variat și tragic al vieții. Cele 23 nume din volumul „Satana“ sunt superior scrise și rămânem niemi de realismul zguduitor al unor bucăți ca: Două ursite, Tatăl, Pe pragul cinstei, Satana, etc., ori de fantastical înfiorător din Două Cadavre, poate nuvela cea mai caracteristică a volumului.

Concurse.

Conform ordinului Ven. Consistor de dto 13/26 ianuarie 1912 Nr. 7563/911 se escrie concurs pentru deplinirea parohiei de **clasa I** din **Sârbăteni** devenită vacantă prin strămutarea părintelui protopop Fabriciu Manuilă fost paroh local, la parohia și protopresbiteratul Lipovei, — cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul de publicitate „Bis. și Școala“.

Recursele ajustate legal și adresate comitetului parohial din Sâmbăteni, sunt a se înainta Prea Onorabilului Oficiu protopresbiteral în Arad.

Alesul preot va beneficia de următoarele:

1. Una sesiune parohială cu competența de pășune parte împăștită parte comună precum și intravilanul parohial.

2. Pentru răscumpărarea birului preoțesc 450 cor, ce se vor plăti de epitropia parohială.

3. Venitele stolare legale.

4. Intregirea dela stat precum s'au stabilit.

Preotul ales se va îngriji însuși de locuința pentru sine; va suporta toate dările publice după întreg venitul beneficiale; va împlini toate funcțiunile în parohia sa și va catehiza la toate școlile

confesionale din loc fără altă remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiune pentru parohii de clasa primă.

Recurenții au a se conforma întru toate dispozițiilor §-lui 33 din „Regulamentul pentru parohii“ prezentându-se în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Sâmbăteni din ședința comitetului parohial ținută la 5/18 februarie 1912.

Valer Felnecan
președ. comit. par.

Petru Lupaș
notar. com. par.

In conțelegere cu: *Vasile Beleş* protopresbiter.

—□—

1—3

In conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 7341/911 se escrie concurs pentru ocuparea postului de preot în comuna **Firighaz** cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casă parohială cu grădină ce-i aparține. 2. Una sesiune pământ, parte arător, parte fanaț. 3. Pentru bir va fi recompenzat din partea comunei bisericesti cu 1/2 sesiune pământ ce s'au folosit și până acum pentru bir, având alesul preot a solvi toate dările pentru pământ și casa ce o folosește. 4. Stolele legale.

Parohia fiind de clasa II dela recurenți se pretinde cvalificațiune asemenea. Văd. preotese i-se asigură jumătate din întregul venit a parohiei până la aniversarea reposesării preotului Ioan Stoian.

Alesul va avea să catihizeze în școala din Firighaz fără altă remunerație.

Recurenții au a-și trimite petitele lor ajustate conform regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial din Firighaz, P. On. Oficiu protopope-c în Lipova și a se prezenta în sfânta biserică din Firighaz pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale, ceea ce se admite numai pe lângă observarea strictă a dispozițiunei din §-ul 33 al Regulamentului pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Firighaz ținută la 30 octomvrie (12 noemvrie) 1911.

Comitetul parohial

In conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopresbiter.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunei Venerabilului Consistor diecezan din 26 ian. (8 febr.) a. c. Nr. 199/912 prin aceasta se publică din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei de **cl. III** din **Chișorosin** (Torontáloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Eventualul ajutor dela stat;

2. Stolele legale și birul legal;

3. Eventualul ajutor dela domeniu

Toate aceste dau un venit anual de 1200 coroane.

4. Alegândul preot are a se îngriji din al său de locuință, are să-și plătească toate dările după venitul beneficiat; e îndatorat a face regulat slujbele în sfta biserică și a catehiza la școala confesională ort. română din loc — fără altă remunerație.

5. Dela recurenți se cere calificare de clasa III (a treia).

6. Reflectanți vor avea a se prezenta în sfta biserică din loc cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în rituale și omiletică.

7. Rugărilor de concurs instruite conform prescrierilor §-lui 13 din Statutul Organic și adresate comitetului parohial gr. ort. rom. din Chișorosin (Torontaloroszi) — sunt a se înainta Prea Onor. Oficiu protoprezbiteral gr. ort. român în B. Comloș (Nagykomlos) comitatul Torontal.

Chișorosin, din ședința comitetului parohial ținut la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
preș. com. par.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* protopresbiter.

—□—

1—3 gr.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala confesională gr. ort. română din comuna **Petriș** (Marospetres) protteratul M. Radna, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 600 coroane. b) dela înmormântări unde va fi poftit cu liturgia 3 coroane, fără liturgie 2 cor: c) locuință cu 2 încăperi, culină cameră victuală, staul pentru vite și grădină pentru legumi. d) pentru scripturistică 10 cor: e) pentru conferința învățătorescă 20 coroane. Cererea pentru întregirea salariului s'a înaintat la vremea sa înaltului guvern.

Dela recurenți se cer următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Testimoniu de calificare. 3. Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai înainte. 4. Declarațiune de când își formează pretenziune la cvincvenal. Alesul va avea să-și ocupe postul îndată ce va fi întărit din partea Ven. Consistor.

Se notifică, că contribuțiunea după grădina și beneficiul învățătoresc are a le solvi uzufructuarii; iar despre încălzirea sale, de învățământ și lemnele trebuincioase se va îngriji comuna bisericască, precum și despre văruirea salei de învățământ și a edificiului pe din afară, iar de locuința învățătorului se va îngriji respectivul.

Alegândul învățător va avea să instrueze elevii în cântărilor rituali, a prevedea strana în biserică a conduce socoțile culturale fără altă remunerațiune. Recurenții cari vor dovedi capabilitatea de a conduce corul vor fi preferiți.

Recurenții au să susțearnă la Prea On. Oficiu protteral în M. Radna recursurile lor, iar în timpul legal a se prezenta în sta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comit. par. ținută la 29 ian. v. 1912.

Iosif Cimponeriu
președinte.

Partenie Mirza
notar.

În conțelegere cu: *P. Givulescu* protopresbiter director de școale.

—□—

1—3

În urma ordinului Vener. Consistor de sub Nr. 96/1912. Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala noastră confesională ort. rom. din **Chișoros**,

(Torontaloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului, prin aceasta se publică din nou concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., care se va plăti deocamdată din cassa culturală a comunei bisericăști, până se va putea exopera 400 cor. ajutor de stat, ca astfel să rămână în sarcina parohiei numai 600 cor.

2. Cvincvenalele prescise de lege se vor cere dela stat;

3. Pentru scripturistică 6 cor.

4. Pentru grădină intravilană 20 cor. în bani gata;

5. Locuință liberă constatatoare din 2 chilii, una tindă, una cămară și staul;

6. Dela înmormântări unde va fi poftit, una cor.

7. Alegândul învățător e obligat a prestă cantoratul în sfta biserică a conduce pruncii școlari regulat la sfta biserică în dumineci și sărbători, a-i instrui în cântările bisericăști și a prevedea învățământul în școala de repetiție confesională ort. română fără altă remunerație.

8. De încălzitul și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască; iar de curățirea din lăuntru a locuinței învățătoresci se va îngriji alegândul învățător.

Recurs le adresate comitetului parohial ort. rom. din Chișoros și ajustate conform regulamentelor în vigoare, sunt a se înainta în termenul concursual Prea Onor. Oficiu protoprezbiteral român gr. ort. în B. Comloș (Nagykomlós) comit. Torontal, având recurenții a se prezenta înaintea alegătorilor în cutare duminică ori sărbătoare spre a se face cunoscuți.

Chișoros, din ședința comit. par. ținută la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
președinte.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* protopresbiter inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **cl. II. Rieni-Sudrij** se escrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

I. Rieni: 1. Uzufructul alor 14.5 holde cat. pământ arător. 2. Stolele uzitate. II. Sudrij: 1. Uzufructul unei (1) holde cat. pământ arător; 2. Dela fiecare număr de casă (azi 65) jumătate măsură cucruz sfârmat; 3. Uzufructul cimiterului, 4. Stolele uzitate. Congrua conform calificățiunei.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poftiți a-și înainta recursul instruit conform regulamentelor în vigoare și adresate comitetului parohial din Rieni-Sudrij, P. O. D. Adrian P. Deseanu protoprezbiter în Vascau, și în termen regulamentar vor avea a se prezenta în sf. biserică de acolo pentru a-și arăta desteritatea în cântare tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *A. P. Deseanu* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională română din **Jadani** (Mezőszádány)

cu aprobarea Ven. Consistor Nr. 538/1912 se escrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“

Emolumentele anuale sunt: 1. salar fundamental 1000 coroane și cvincvenalele prescise de lege: 2. cortel liber constatător din 2 chilii, cuină, grajd, și 2 grădini în 800□; 3. pentru conducerea școalei de adulți din cassa comunei politice 100 coroane; 4. pentru înființarea și conducerea corului bisericesc 100 coroane; 5. pentru conferințe 20 coroane iar pentru scripturistică 10 cor.; 6. dela înmormântări unde va fi poftit 2 coroane. Pentru ținerea în curățenie a cortelului învățătoresc precum și a salei de învățământ și pentru încălzirea acesteia să îngrijește comuna bisericească. Alesul învățător e obligat să provadă strana dreaptă și să instrueze elevii în răspunsurile liturgice având să-i conducă regulat la serviciul divin.

Reflectanții au să-și aștearnă în termen legal concursurile ajustate cu documentele prescise la P. On. oficiu protoprezbital în Timișoara (Temesvár-Gyár-város) și să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. parohial ținută în Jadani la 30 ianuarie (12 febr.) 1912.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Traian Puticiu* insp. de șc.
—□— 2—2

Pentru vacantul post de învățător dela școala gr. or. rom. din **Vizma**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 1000 cor.
2. Pentru conferințe 20 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Dela înmormântări, unde va fi poftit 40 fil. de o înmormântare.

5. Locuință în natură, cu intravilan lângă ea. Pentru lemne de încălzit sala de învățământ se îngrijește comuna.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și așterne petițiile lor, în termenul concursual, instruate în regulă, oficiului parohial din Vizma, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belencze, Temes-megy) și a se prezentă într'o Duminică sau într'o sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Oficiul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter.
—□— 3—3

Licitațiune minuendă

Pentru acoperirea sf. Biserici gr. or. din com. **Sintea** protopresh. Chișineu, conform planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Cons. sub Nr. 6936/911 se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ținea în 19 februarie st. v. a. c. la orele 2 după amiaz în școala gr. or. din loc.
2. Prețul esclămării 1248 cor. 75 fil.

3. Licitanții au se depună 10% din prețul esclămării ca vadiu.

4. Pereliminarul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul paroh. gr. or. din loc.

5. Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bis. își rezervă dreptul a da în întreprindere acelu maeștru în care va avea mai multă încredere.

Sintea, la 28 ianuarie 1912.

Demetriu Mihut
paroh preș. com. par.
2—2

Compactor român în Arad
Iustin Ardelean
Strada Weitzer János Numărul 13.

▽	Execută grabnic și prompt tot felul de lucrări, ce se ating de aceasta branșe. Legătură fină și durabilă. Servicii prompt și prețuri moderate	▽
▽		▽
		68

La Librăria Diecezană din Arad

se află de vânzare

Molitvelnicul cu litere latine

legat à cor. 14.

